

Ankara Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Erkan İBİŞ ile Kısa Bir Söyleşi

Temel bilimlerin alt yapısının ve insan gücünün batı standartlarına kavuşturulması için ne düşünüyorsunuz?

Fizik, kimya, biyoloji, matematik gibi bilim dalları tüm bilim alanlarının alt yapısının, temelini oluşturmasını sağlayan en önemli alan temel bilimlerdir. Tıp fakültelerinde bu temel bilimler Anatomi, Biyofizik, Biyokimya, Biyoistatistik ve Tıp Bilimi, Deontoloji ve Tıp Tarihi, Fizyoloji, Histoloji ve Embriyoloji, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji, Tıbbi Biyoloji ve Tıp Eğitimi olarak sıralanabilir. Bundan 25 yıl önce, klinik bilimlerde, kliniklerin arka bahçesinde temel bilimler ağırlıklı araştırma laboratuvarları vardı. O dönemlerde temel bilimlerdeki itici güç kliniklerin gelişimine de ivme kazandırmaktaydı. Bu nedenle, klinik bilimlerde ilerlemenin yolu temel bilimlerle ilgilenmekten geçiyordu. Şu anda gelmiş olduğumuz bilimsel noktada ise klinik bilimlerde ilerleme son teknolojik ürünleri ve yöntemleri kullanmaktan geçiyor. Bu yeni yaklaşım nedeniyle klinikler özgün araştırma alanları değil, yeni teknolojilerin uygulama alanı olmuştur diyebiliriz.

Temel bilimler, meslek bilimlerinin yeterince sağlam ve etkin şekilde yapılanmasının esasını oluşturmaktadırlar. Bu nedenlerle özellikle temel bilimlerin alt yapısına yapılacak yatırımların düzeyi son derece önemlidir. Temel bilimlerde yer alan eğitimci ve araştırmacıların da temel bilimleri yeterince ve gerektiği düzeyde taşıyabilir özelliklere sahip olmaları için kendilerini sürekli yenileme gayreti içinde bulunmaları gerekmektedir. Fakat ülkemizde temel bilimlerle yeterince donanımlı hale gelmiş uygulama eğitimi verebilecek öğretim

üyeleri sayısı çok azdır. Ancak, akademik kurumlar araştırma yapılan ve hizmet üretecek insanların yetiştirildiği yerler olmak zorundadır.

Temel bilimlerin alt yapısının ve insan gücünün batı standartlarına kavuşturulmasını sağlayabilmek için de özellikle meslek içi eğitim programlarına gereken önem verilmelidir diye düşünüyorum. Meslek içi eğitim programlarıyla kişilerin birbirleri ile temasları sağlanabilir, görüşler, düşünceler ve yenilikler paylaşılabilir. Aslında ilgili bilimlerdeki değerli hocalarımızın yakın bir zamanda temel bilimlerin alt yapısını ve yetiştirmiş insan gücünü daha da ileri seviyelere taşıyacağına olan inancım tamdır.

Tüm Dünya'da olduğu gibi üniversitemizde de %2-%5 oranında yabancı bilim adamı kadrosu açılması için girişimlerde bulunmayı düşünüyor musunuz?

Bilim alanında yapılan tüm çalışmalar özverili ve gayretli bir çalışma temposu gerektirmektedir. Ülkemizde de bu anlamda oldukça etkin ve başarılı bilim adamlarımız vardır. Bilim alanında ülkemizi her düzeyde temsil eden birçok bilim adamımız başarılı çalışmalarıyla yerlerini almışlardır. Ancak, alanında oldukça üst düzeyde araştırma ve çalışmalar içinde yer alan

ve ülkemiz bilim dünyasına önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilen yabancı bilim insanlarının, ihtiyaç duyulması durumunda, belirli süreler içerisinde, bilim adamlarımızla birlikte çalışma olanaklarını yaratılabilesinin yararlı olabileceğini düşünüyorum. Ayrıca alanında bilimsel açıdan önem taşıyan yabancı bilim adamlarının, yeni teknikler açısından, öğrencilerimizin de eğitiminde faydalı olabileceklerini düşünüyorum. Eğer alanında başarılı, eğitime katkısı olabilecek bilim adamlarının üniversitemize gelebilmeleri söz konusu olursa geçici kadroların açılabilmesi için diğer üniversitelerdeki meslektaşlarımızla ortak bir hareket noktası belirleyebiliriz diye düşünüyorum. Hocaların dış ilişkileri de bu sayede daha da geliştirilebilir. Ayrıca ilgili yabancı bilim adamları ülkelerine döndükleri zaman da o ülkeyle iletişim sürekli olarak devam edebilir ve başka bir ülkede bizim bilim adamlarımız için çalışma imkanı yaratılabilir. Her ülkeden ve değişik tıp merkezinden yeni bir şeyler öğrenilebilir düşüncesindeyim. Bugün tıpta çok ileri olan ABD bile dünyadaki gelişmeleri adım adım izleyip kimseden geri kalmamaya çalışmaktadır.

Fakültemizde bulunan uzmanların ve akademisyenlerin temel bilimlerde yüksek lisans ve doktora yapmaları için gerekli koşulları hazırlayacak mısınız?

Temel bilimler meslek bilimlerinin alt yapısını oluşturan ve düzenli gelişiminin sağlanmasında önemli yeri olan alanlardır. Bu alanlarda da yüksek lisans ve doktora yapılması gerekliliğine olan inancımdan ötürü gerekli koşulların oluşturulması için ilgili alandaki hocalarla birlikte gerekli koşulların hazırlanabileceğini düşünüyorum.

Meslek bilimleri çağımızın getirdiği teknolojik gelişmeler ve ihtiyaçların sürekli detaylanması nedeniyle kendisini sürekli geliştirmesi, yenilemesi ve alt yapısına ilaveler etmesi gereken bilim alanları olarak çalışmalarını sürdürmelidir. Bu bağlamda meslek bilimlerinin ihtiyaçları doğrultusunda özelleşilen alanlara uygun konularda temel bilimlerde yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin yapılabilmesi için gerekli kolaylıkların ve özendirici koşulların yaratılmasının yararlı olacağını değerlendiriyorum.

Üniversite öğretim üyelerinin ilaç ve medikal firmaları ile ilişkilerinde riayet etmeleri gereken etik kuralları belirlemeyi düşünüyor musunuz?

T.C. Sağlık Bakanlığı'nın 26 Ağustos 2011 tarihli ve 28037 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Beşeri Tıbbi Ürünlerin Tanıtım Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik" hükümleriyle beşeri tıbbi ürünlerin akılcı kullanımını temin etmeye yönelik olarak yapılacak tanıtım faaliyetlerinde uyulması gerekli kuralları belirlenmiştir. Bu bağlamda hareket edildiği takdirde üniversite öğretim üyelerinin özellikle ilaç firmalarıyla olan ilişkilerinde olumsuzluklar yaşanmayacağına inanıyorum. Benzer hareket tarzıyla medikal firmalarla da çalışmaların herhangi bir sıkıntı olmadan yürütülebileceğini düşünüyorum. İlaç ve medikal firmalarla hocalarımızın şimdiye kadar gösterdikleri duyarlı ve kurallara uygun davranışlarını sürdüreceklerine olan inancım tamdır.

Hocam son soruyu kendinize lütfen siz sorunuz ve cevaplayınız.

Genç mezunlarımıza veya temel bilimler alanında uzmanlığa yeni başlayan gençlerimize tavsiyeleriniz neler olabilir?

Genç doktorlara ve temel bilimler alanına yeni başlayan gençlerimize tavsiyem, her alandaki eğitimde olduğu gibi amaçlarının sadece yılları doldurup diploma almak değil, ilerdeki çalışmalarına temel olacak olan mesleklerini ve uzmanlık alanlarını en ince ayrıntılarına kadar öğrenmeleridir.

Biz hocalar beraber çalıştığımız gençlerin bizleri sürekli hareket halinde tutup, ileriye yönelik fikirlerini önermelerini çok severiz. Çünkü bizler de aynı yollardan geçtik. Tıp alanının sonu yoktur. Yoğun iş temposunda ve belki olumsuz iş imkânları arasında bile araştırmalar yapılabilir. Doktorluk mesleğinde her hastaya hastalığı anlayacağı dilde ve sabırla anlatılmalı ve durumunu anlaması sağlanmalıdır. Mutlaka yabancı dil öğrenilmeli veya geliştirilmelidir. Literatür takip edilerek yeni gelişmeler öğrenilmelidir.

Her ülkeden, her değişik tıp merkezinden yeni bir şeyler öğrenilebilir. Ülkemiz içinde de rotasyon imkânları yaratılıp pek çok merkezden faydalanıp bilgiyi arttırabiliriz. Türk hekimlerinin birçok yönden yurt dışında daha fazla takdir edildiğini, sevildiğini görmek ayrı bir sevinç ve gurur kaynağı olacaktır.

Genç doktorlara tavsiyem veya önerim her şeye rağmen iyimser olmaları ve mücadeleyi bırakmamalarıdır. Seçtikleri alanda mümkün olduğunca uzmanlaşmaları gerektiğini de belirtmem sanıyorum yerinde olur. Meslek hayatlarında ön plana çıkabilmek için tek yolun ciddi olarak bilimden geçtiğini de unutmamaları gereklidir.

Seçilen bilim alanında dünyadaki meslektaşlarımızdan bir adım bile geri kalmadığınızı her zaman onlara göstermekten çekinmemeliyiz.

Kızılay Kan Programı (1957)